

TERMCAT: 25 ANYS A LA PROA DEL LLENGUATGE

Rosa COLOMER ARTIGAS
Directora del TERMCAT

El 13 de maig de 1985 el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans van signar un conveni per a la creació d'un centre que promogué i coordinés les actuacions terminològiques en llengua catalana: el Centre de Terminologia TERMCAT, el qual, des del 1994, és un consorci amb participació de les dues entitats fundadores i també del Consorci per a la Normalització Lingüística. Aquest any 2010 s'esdevé el vint-i-cinquè aniversari del TERMCAT i aquesta fita ens brinda l'ocasió per a fer una mirada enrere; això és el que proposem al lector en les pàgines que segueixen. Hem enfocat l'article a partir de l'activitat que desenvolupa actualment el Centre de Terminologia, conscients que el TERMCAT d'avui és el resultat de l'esforç, el treball i l'encert de moltes persones que, al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, han contribuït a fer créixer el patrimoni terminològic de la llengua catalana.

El TERMCAT té l'encàrrec de coordinar i impulsar totes les actuacions en matèria terminològica en llengua catalana, la qual cosa representa, en la formulació que recull l'actual Pla estratègic del Centre, «garantir el desenvolupament i la integració de la terminologia catalana en els sectors especialitzats i en la societat en general, mitjançant la creació contínua d'eines i de recursos innovadors i de qualitat, en un diàleg permanent amb especialistes i usuaris». En el mateix document s'hi recull que l'organització «emmarca la seva activitat dins del procés de normalització de la llengua catalana i en un context global determinat per la societat del coneixement, la diversitat i el multilingüisme».

Aquest plantejament estratègic cristal·litza en sis eixos fonamentals d'actuació, que resumeixen l'activitat terminològica que ha desenvolupat el TERMCAT al llarg de tots aquests anys i que incorporen línies de treball més recents a d'altres ja existents en el moment de la fundació el 1985:

- a) la normalització terminològica;
- b) l'elaboració de productes terminològics;
- c) l'assessorament terminològic;
- d) la valoració terminològica de productes;
- e) la traducció al català de normes tècniques;
- f) la difusió de la terminologia i dels criteris aplicats.

A) LA NORMALITZACIÓ TERMINOLÒGICA

La normalització terminològica és el procés d'estudi i de proposta a la societat dels nous termes necessaris per a l'avenç i el desenvolupament de la llengua en els àmbits tècnics i científics. De fet, la normalització de la terminologia és l'activitat que més singularitza i caracteritza l'actuació del TERMCAT, i es defineix als Estatuts del Centre amb aquests mots: «Correspon al Consell Supervisor: a) La fixació de criteris lingüístics i terminològics (normes específiques per al lèxic d'especialitat), en aplicació de les normes establertes per la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, ampliant amb nous acords, quan calgui, les convencions necessàries per no retardar l'elaboració i la difusió de la nova terminologia. [...] b) La revisió i aprovació de la nova terminologia en el seu aspecte formal, tenint en compte les valoracions dels comitès tècnics corresponents pel que fa a l'acceptabilitat i al valor conceptual dels termes.»

D'aquesta redacció es dedueix, per una banda, que la normalització terminològica es duu a terme per mitjà del Consell Supervisor, un òrgan col·legiat en què participen membres de l'Institut d'Estudis Catalans —el presideix un membre de la Secció Filològica¹—, membres del TERMCAT i una representació permanent d'especialistes que cobreixen els grans àmbits generals del coneixement. El Consell Supervisor actua, doncs, com un auxiliar en la tasca d'ampliació del cabal lèxic català, i ho fa en línia amb els criteris que fixa la Secció Filològica de l'Institut i tenint sempre en compte la veu dels especialistes dels diversos sectors en què s'han d'aplicar efectivament les propostes terminològiques.

Des del 1986 fins al juliol del 2010 el Consell Supervisor del TERMCAT ha estudiat i aprovat més de 6.500 nous termes i diversos documents de criteris. Entre els termes normalitzats, alguns dels que es van proposar en els primers anys avui s'han incorporat al cabal lèxic fins i tot fora dels contextos especialitzats, com ara *navegador*, *zoom*, *lifting*, *bicicleta tot terreny* o *globalització*, i fins i tot n'hi ha que ja es podrien considerar obsolets, com ara el *casset de butxaca*. De fet, però, l'activitat de normalització és una constant posada al dia de la llengua, a partir, com és lògic, de les necessitats pròpies dels àmbits més especialitzats, que solen fer la funció de puntes de llança. Per exemple, en les darreres sessions del Consell Supervisor s'han tractat termes com *biocarbó*, *biodisponibilitat*, *gòpura*, *tòrana*, *preqüela* i *seqüela*, *profàrmac* o *wok*. El destí d'aquestes propostes és, en primer lloc, resoldre la necessitat d'ús en contextos especialitzats, però el procés de normalització terminològica preveu també que algunes d'aquestes propostes, si esdevenen d'ús prou general, puguin servir a la Secció Filològica de l'IEC en la tasca contínua d'ampliació del lèxic.²

Totes les propostes aprovades pel Consell Supervisor es difonen per mitjà de la Neoloteca, una interfície de consulta disponible al web del TERMCAT, en què els termes es

1. El president actual és Joan Veny, i també n'han ocupat la presidència durant aquests vint-i-cinc anys Joan Bastardas, Carles Miralles, Josep Moran i Joan Martí.

2. Per a més informació sobre el concepte i el procés de normalització terminològica, vegeu especialment TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *La normalització terminològica en català: criteris i termes 1986-2004*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2006.

presenten amb les equivalències en diverses llengües, amb la definició corresponent, classificats temàticament, i fins i tot amb un accés directe a les últimes incorporacions.

La proposta de nous termes sempre es fa avalada per un procés de recerca que preveu la participació d'especialistes del camp de què es tracta.³ Quan el nombre de termes d'un mateix àmbit és prou gran, s'organitza una sessió de normalització, és a dir, una reunió de treball en què els especialistes dels diferents àmbits, conjuntament amb els terminòlegs del TERMCAT, proposen les denominacions i les definicions més adequades per als conceptes de l'àrea que presenten més dificultat. Des de l'any 1985 s'han organitzat sessions en disciplines tan diverses com la neurociència, la recerca clínica de medicaments, el golf, les telecomunicacions o els mercats financers. Les sessions de normalització s'han mostrat com una eina no sols de contrast d'opinions, sinó també de creació de complicitats amb totes les persones que hi participen, que esdevenen d'aquesta manera els motors de difusió de la tasca de normalització terminològica en cadascun dels seus àmbits professionals.

B) L'ELABORACIÓ DE PRODUCTES TERMINOLÒGICS

L'elaboració de materials terminològics (diccionaris, vocabularis, lèxics) de tots els dominis d'especialitat i en diversos formats és una altra de les grans línies d'actuació del TERMCAT. En els seus 25 anys d'història, el Centre de Terminologia ha participat, amb un grau d'intervenció diferent, en la preparació de 515 productes terminològics: en alguns casos, s'ha tractat de treballs promoguts pel mateix TERMCAT i elaborats amb la col·laboració d'especialistes de l'àmbit; en d'altres, el Centre ha validat o assessorat el treball terminològic efectuat per un equip extern d'autors o especialistes. En tots els productes, però, hi ha un denominador comú: la voluntat d'implicar els diversos sectors d'especialitat en la creació de terminologies per assegurar al màxim la seva posterior difusió i implantació.

L'any 1987 es va publicar el *Vocabulari de perruqueria i bellesa*, el primer diccionari terminològic amb el segell del TERMCAT, amb 774 termes en català, equivalents en castellà, francès i anglès, definicions i il·lustracions; i, en el moment de redactar aquestes línies, l'última obra publicada en paper pel Centre és el *Diccionari general de l'esport*, amb 10.972 termes i uns blocs molt semblants d'informació (definicions, equivalències, notes i il·lustracions). Entre aquestes dues obres, l'amplíssim ventall de diccionaris publicats fa molt difícil destacar-ne uns per damunt d'uns altres, perquè cadascun omple un espai important en el seu àmbit d'especialitat i en el moment en què es va publicar. La Biblioteca terminològica en línia que s'ofereix des del web del TERMCAT és el recurs més adequat per a poder consultar totes les obres amb participació del Centre en els diversos camps del coneixement.

I entre aquestes dues obres, també és important assenyalar l'activitat que s'ha dut a terme en relació amb els aspectes metodològics que fonamenten tota aquesta línia de

3. Vegeu una descripció detallada i exemplificada d'aquest procés de recerca a TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *Recerca terminològica: El dossier de normalització*. Vic; Barcelona: Eumo: TERMCAT, 2006. (En Primer Terme; 2. Criteris i Mètodes)

treball. Així, des de la *Metodologia del treball terminològic*⁴ de l'any 1990 a l'actual col·lecció de criteris En Primer Terme, el dia a dia de la producció terminològica s'ha acompanyat d'una tasca de reflexió metodològica en evolució contínua.

Paral·lelament, l'evolució tecnològica ha obert tot un món de possibilitats. Des del treball en fitxes manuals a l'actual programari concebut especialment pel TERMCAT (el Gestor de Terminologia GdT i l'aplicació web per al treball en xarxa, GdTweb), hi ha no sols un progrés tecnològic, sinó sobretot una evolució en el procés de recerca i de preparació de les obres terminològiques. La xarxa, a més, s'ha consolidat com el gran espai de treball i de difusió de la terminologia. El web del TERMCAT ha esdevingut un punt de trobada ineludible de lingüistes i especialistes, de mediadors lingüístics i de productors de textos especialitzats. Des del 2004, s'hi troba la col·lecció *Diccionaris en Línia*, amb la qual es difonen per Internet gran part dels diccionaris que s'han publicat, i també obres publicades exclusivament en format digital (com ara el *Diccionari de la renda* o la *Terminologia dels videojocs*). Convé destacar que les dades terminològiques dels diccionaris en línia es poden descarregar sota llicències de Creative Commons i que el format digital permet les actualitzacions periòdiques dels diccionaris, de manera que el contingut es pot mantenir al dia amb facilitat.

C) L'ASSESSORAMENT TERMINOLÒGIC

Dèiem que el web del TERMCAT ha esdevingut un punt de trobada d'un ampli col·lectiu de professionals vinculats a la terminologia i als llenguatges d'especialitat. Un altíssim percentatge d'aquest col·lectiu s'hi adreça per cercar-hi allò que vol cobrir el Centre de Terminologia amb una altra de les seves grans línies d'actuació: l'assessorament terminològic, és a dir, l'atenció de consultes terminològiques ja siguin de caràcter puntual o en el marc de projectes d'elaboració de textos d'especialitat.

Efectivament, des dels seus inicis el TERMCAT ha ofert un servei d'atenció de consultes que inicialment s'oferia per via telefònica, per correu postal o per fax, i que des de l'any 2000 es vehicula per mitjà del Cercaterm, una interfície web en què avui es pot cercar sobre un conjunt de més de 900.000 denominacions, procedents de treballs de recerca del TERMCAT i d'altres autors competents en matèria terminològica. La persona interessada pot formular-hi la seva consulta i, en cas que no hi trobi un resultat satisfactori, pot adreçar-se directament als professionals del TERMCAT, que fan servir la mateixa interfície per a fer-li arribar la resposta. En tots aquests anys s'han atès prop de 190.000 consultes terminològiques i actualment més de 25.000 usuaris estan registrats al servei d'atenció personalitzada del Cercaterm.

D'altra banda, el TERMCAT també col·labora amb la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans en un altre servei d'assessorament, creat més recentment, adreçat a la ciutadania en general: l'Optimot. En aquest cas, el Centre resol les consultes que requereixen d'una recerca terminològica avançada

4. TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *Metodologia del treball terminològic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1990.

i que li són adreçades per l'equip de lingüistes que atenen directament els usuaris. A més, el TERMCAT cedeix continguts terminològics que constitueixen una de les principals fonts de consulta de l'Optimot.

Des del Centre s'ofereix, a més, un servei d'assessorament documental, que informa sobre quins recursos terminològics hi ha disponibles en català per a cada un dels àmbits de coneixement i d'activitat. Aquest assessorament es vincula a una funció que des dels inicis el TERMCAT té assignada, consistent a recopilar sistemàticament les referències de les obres que contenen terminologia en llengua catalana. Tota aquesta informació ha permès constituir una biblioteca especialitzada en terminologia que actualment aplega més de 14.500 referències i que és d'accés públic per mitjà de la pàgina web. També es pot consultar presencialment o adreçar-hi consultes si no es localitza la informació cercada.

Encara hi ha una altra línia d'assessorament terminològic, que no té un caràcter puntual, sinó que s'adreça a persones o institucions que elaboren textos d'especialitat en català: manuals universitaris, llibres de text, classificacions, nomenclatures i altres materials de referència d'interès terminològic (normes, instruccions tècniques, etc). A tall d'exemple, el TERMCAT ha assessorat l'Institut d'Estadística de Catalunya en l'elaboració de la versió catalana de les classificacions que utilitza, el Departament de Salut en diverses actualitzacions de la *Classificació internacional de malalties*, i l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya i l'empresa DIR en l'elaboració de materials de divulgació de terminologia esportiva.

En aquest àmbit, darrerament ha guanyat pes un tipus d'assessorament terminològic que s'ofereix a empreses i equips de treball que fan tasques de localització de programari, un sector d'importància creixent. En aquest sentit, destaquen les col·laboracions amb Microsoft o amb altres empreses com HP o Sony, i amb un col·lectiu clau en aquest sector com és Softcatalà.

Finalment, cal destacar un servei que en els últims anys el TERMCAT ha anat prestant cada vegada més a investigadors o institucions que duen a terme activitats relacionades amb la terminologia, l'enginyeria lingüística i la recerca: la cessió de dades terminològiques. Així, s'han cedit dades terminològiques a organitzacions o empreses que desenvolupen tecnologies lingüístiques, com ara programes de traducció automàtica o eines de correcció de textos. S'han cedit també conjunts de dades, seleccionades a partir de criteris molt específics, per a doctorands o equips de recerca en l'àmbit lingüístic i terminològic. En un altre vessant, té especial rellevància la cessió de la terminologia dels esports olímpics, elaborada pel TERMCAT per als Jocs Olímpics de 1992, a comitès organitzadors d'altres esdeveniments esportius, com ara el Comitè Nacional Xinès de Terminologia Científica i Tècnica, amb motiu de l'edició dels Jocs de Pequín el 2008, o el Comitè Organitzador Barcelona 2010, per al Campionat d'Europa d'Atletisme.

D) LA VALORACIÓ TERMINOLÒGICA DE PRODUCTES

La participació del TERMCAT en un producte terminològic pot tenir diversos graus d'implicació, perquè l'encàrrec del Centre és la promoció general de l'activitat terminològica.

lògica en català, i sovint aquesta promoció no consisteix a elaborar directament un determinat recurs sinó a donar suport a les persones o entitats que ja l'estan elaborant.

Com un primer pas, el TERMCAT ofereix un servei de valoració terminològica adreçat als autors de tota mena de materials. Qualsevol persona o entitat que estigui preparant un recurs terminològic o un text especialitzat pot demanar al Centre que en faci una valoració terminològica que permeti identificar els elements metodològics i lingüístics a millorar i que indiqui les accions que caldria emprendre per adequar el producte als estàndards de qualitat terminològica. Sovint aquesta anàlisi pot desembocar en un projecte de col·laboració entre el Centre de Terminologia i els autors o col·lectius responsables d'un determinat projecte terminològic.

E) LA TRADUCCIÓ AL CATALÀ DE NORMES TÈCNIQUES

Les normes tècniques són una eina fonamental per al desenvolupament industrial i comercial, perquè garanteixen uns estàndards de funcionament que permeten els intercanvis a escala internacional i determinen els compromisos que les empreses i les organitzacions han d'assumir davant dels consumidors i dels usuaris. Les normes són documents que contenen especificacions tècniques basades en els resultats de l'experiència i del desenvolupament tecnològic, que són elaborades per consens entre totes les parts interessades i involucrades en l'activitat de la qual tracten, i que tenen l'aprovació d'un organisme de normalització reconegut.

En l'àmbit internacional hi ha dos organismes de normalització: la Comissió Electrotècnica Internacional (CEI) i l'Organització Internacional de Normalització (ISO). En l'àmbit espanyol, el representant de ple dret dels organismes internacionals i europeus de normalització és l'Associació Espanyola de Normalització i Certificació (AENOR), que participa en els seus òrgans de govern i en els treballs desenvolupats pels seus òrgans tècnics, i és el responsable, per mitjà dels seus comitès tècnics, de les normes UNE, que són les normes vigents a l'Estat espanyol.

L'any 2005, després de les gestions menades per diferents persones i institucions, entre les quals cal destacar especialment la Fundació Torrens-Ibern, es va signar un conveni de col·laboració entre AENOR i el TERMCAT que havia de permetre disposar d'una versió catalana oficial de les normes produïdes per AENOR. Des de llavors, s'ha traduït i publicat una selecció de normes, entre les quals destaquen la UNE-EN ISO 9001:2008 *Sistemes de gestió de la qualitat. Requisits*, la UNE-EN 15038:2006 *Serveis de traducció. Requisits per a la prestació del servei* o la UNE-EN ISO 1087-1 *Treball terminològic. Vocabulari. Part 1: Teoria i aplicació*. Per a dur a terme aquesta tasca s'han establert uns procediments de treball que assegurin la qualitat del procés, com és la implantació d'un sistema de revisió de cada traducció que duu a terme un professional diferent del traductor, o l'elaboració d'un informe de la traducció que deixa constància de les decisions terminològiques preses més rellevants, i que valida el Consell Supervisor.

Paral·lelament a la publicació impresa, el TERMCAT difon a través del Cercaterm els termes catalans fixats a les normes amb contingut terminològic amb una llegenda específica que indica en quina norma apareixen i quin comitè l'ha elaborat. La traducció de

les normes, d'una gran transcendència en determinats sectors d'especialitat, és un exemple de com l'activitat del TERMCAT s'ha anat adaptant de mica en mica a les noves necessitats dels diversos àmbits en què desenvolupa la seva actuació.

G) LA DIFUSIÓ DE LA TERMINOLOGIA I DELS CRITERIS APLICATS

Finalment, un sisè fil conductor de l'activitat del TERMCAT, que de fet té un caràcter transversal en tota la seva actuació, és la voluntat de compartir amb tots els col·lectius interessats no només la terminologia produïda, sinó també els criteris i els mètodes de treball que el Centre aplica en el dia a dia de la seva actuació.

Hem vist que el Centre articula a través de la seva plataforma web la part més important de la difusió terminològica, per mitjà de diversos productes i serveis en diferents formats. El TERMCAT també ha tingut especial cura a difondre les orientacions metodològiques i els criteris que ha anat establint al llarg dels seus anys de treball. Així, entre 1990 i 1992 es van difondre quatre títols d'una col·lecció, Criteris Lingüístics per a la Terminologia, que ha tingut continuïtat i ha guanyat pes, a partir del 2005, amb la col·lecció En Primer Terme, a través de les seves dues sèries, Criteris i Mètodes, i Papers. Els títols d'aquesta col·lecció (com ara *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia*⁵ o *La definició terminològica*⁶) van construir un corpus de reflexió metodològica que és d'interès per a un ampli col·lectiu de professionals vinculats d'una manera o una altra a la terminologia.

A més, des de la seva creació, el Centre ha desenvolupat una àmplia activitat en l'agenda terminològica tant a escala catalana com espanyola i internacional, que s'ha concretat en la participació del TERMCAT en les xarxes de terminologia existents, en la presència constant en les trobades internacionals del sector i en un gran nombre de contribucions presentades en jornades i congressos especialitzats. La voluntat de compartir el coneixement adquirit en la pràctica terminològica en els escenaris de reflexió teòrica i aplicada ha donat una notable visibilitat internacional al TERMCAT i l'ha portat a ocupar llocs de responsabilitat en les diverses xarxes nacionals i internacionals de què forma part.

I encara en aquesta mateixa línia, convé destacar que, des de l'any 2005, el TERMCAT ha impulsat els Espais Terminològics, unes trobades de caràcter biennal que volen fomentar el diàleg sobre aspectes d'actualitat entre experts en terminologia i en les disciplines que s'hi relacionen. La primera edició es va dedicar a la normalització terminològica; l'edició del 2007 al tractament dels manlleus neològics, fent especial atenció als procedents d'alfabets no llatins, i la del 2009, a l'estudi de la variació geolingüística en terminologia.⁷ L'èxit de convocatòria de les tres jornades i la riquesa dels debats man-

5. TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia*. Vic; Barcelona: Eumo: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2005. (En Primer Terme; 1. Criteris i Mètodes)

6. TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *La definició terminològica*. Vic; Barcelona: Eumo Editorial: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2009. (En Primer Terme; 7. Criteris i Mètodes)

7. En podeu consultar les actes corresponents al web www.termcat.cat i a les publicacions *Espais Terminològics 2007: Neologia terminològica: el tractament dels manlleus: actes de la jornada del 7 de novembre de 2007*. Vic; Barcelona: Eumo: TERMCAT, 2008. (En Primer Terme; 5. Papers) i *Espais*

tinguts sembla confirmar la idoneïtat de la iniciativa i encoratja a organitzar-ne noves edicions.

VINT-I-CINC ANYS DE TREBALL DE QUALITAT, I AMB MOLT DE FUTUR

La terminologia és, sens dubte, un punt de trobada entre col·lectius professionals diversos, que s'hi acosten des de diferents perspectives i hi aporten coneixements complementaris. En el treball terminològic, la col·laboració d'aquests col·lectius, sobre la base d'una metodologia sòlida, és imprescindible si es vol aconseguir el consens i la qualitat necessaris perquè les propostes siguin adequades i viables en l'ús. La coordinació de tots els agents implicats en l'activitat terminològica s'ha anat perfilant al llarg d'aquests vint-i-cinc anys i s'ha anat concretant en la consolidació d'uns processos de treball definits amb precisió i, alhora, en contínua revisió. Enguany el TERMCAT ha volgut fer una nova passa en el seu compromís amb els usuaris i en l'exercici de la seva responsabilitat com a organització pública al servei de la llengua i dels ciutadans, i ha introduït un sistema de gestió de la qualitat en la seva dinàmica de treball. Es tracta del sistema que proposa l'ISO a través de la seva norma 9001:2008, un estàndard internacional creat per assegurar la qualitat, la millora contínua i la competitivitat de les organitzacions.

Aquesta base permet mirar amb confiança les actuacions futures, en què la voluntat del TERMCAT és aprofundir en els mecanismes que accentuin la cooperació amb tots els agents implicats en la producció i la difusió de terminologia, per continuar servint amb la màxima responsabilitat i eficàcia la missió que li va ser encomanada ara fa vint-i-cinc anys.

A LA PROA DEL LLENGUATGE

En un poema dedicat al Centre de Terminologia, el poeta, físic i membre del Consell Supervisor del TERMCAT David Jou deia:

A la proa del llenguatge hi ha escuma i turbulència,
 més escuma com més corre el món,
 com més gran el món més resistència;
 a la proa del llenguatge les paraules ja no són
 ni una plàcida rutina ni una amable confiança.
 A la proa del llenguatge el món és nou,
 la vida hi canta i el futur hi balbujeja,

Terminològics 2009: Terminologia i variació geolingüística: actes de la jornada del 12 de novembre de 2009. Vic; Barcelona: Eumo: TERMCAT, 2010. (En Primer Terme; 8. Papers).

els mots es fan baralla i enrenou
i la incertesa hi tempesteja.
Triar, buscar, adaptar, jutjar, discernir,
incorporar mots nous on xiuxieuja el destí,
tractar de convèncer els usuaris...
A la proa del llenguatge, si hi aneu, podreu sentir
quin vent de futur hi ha en el fons dels diccionaris.

No se'ns acudeixen uns mots millors per acabar aquest panorama de l'activitat del TERMCAT, llevat, potser, dels mots d'agraïment de què sense cap mena de dubte s'han fet mereixedores totes les persones que, amb la seva expertesa i la seva dedicació, han tripulat la nau del TERMCAT durant aquests vint-i-cinc anys: des de les persones que van saber veure'n la necessitat i van crear les condicions perquè es posés en marxa, fins a les que n'han ocupat la responsabilitat de la direcció; des dels responsables polítics i socials que li han donat suport, fins a cadascun dels treballadors i col·laboradors que cada dia fan avançar una mica més el vaixell, el deixant del qual estem convençuts que és mereixedor de tots els esforços i de molts més anys de ruta.